

Det Kongelige Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

DERES REF:

VÅR REF:
2013/5036

SAKSBEHANDLER:

Cathrine GH Gundersen,

DATO:

21.10.2013

Høringsuttalelse fra Skedsmo kommune - endring i forskrift om sosiale tjenester til personer uten fast bopel § 4

Det vises til brev fra departementet datert den 22.07.2013 med høring om endring i Forskrift om sosiale tjenester til personer uten fast bopel § 4.

Skedsmo formannskap er kommunens høringsorgan, og behandlet høringen i møte den 16.10.13. Det ble fattet følgende vedtak:

Saksframleggets kapittel 3 sendes til Arbeidsdepartementet som høringsuttalelse til utkast til endring i Forskrift om sosiale tjenester til personer uten fast bopel i Norge.

Skedsmo kommune vil hermed avgi følgende høringsuttalelse:

Ad høringsnotatets pkt 3.1 – Oppheving av forskriftens § 4, 2. ledd:

Nav Skedsmo har i den senere tid opplevd en økning av henvendelser fra brukere (særlig EØS-borgere) som, etter utlendingsmyndighetenes vurdering, ikke blir ansett for å ha lovlig opphold i Norge. Tilnærmet alle søknader om økonomisk sosialhjelp fra denne brukergruppen har imidlertid vært søknader om løpende stønad til husleie og livsopphold, og ikke kun søknader om nødhjelp forut for en eventuell snarlig retur til hjemlandet. Kommunen tviler derfor på at en opphevelse av forskriftens § 4, 2. ledd vil føre til en markant nedgang i antall henvendelser/søknader fra denne brukergruppen.

Kommunen antar likevel at en oppheving av forskriftens § 4, 2. ledd vil bidra til å lette saksbehandlingen i disse sakene og skape større forutsigbarhet for kommuner og fylkesmenn, jfr også departementets vurdering under pkt 3.1 i høringsnotatet. Et avslag vil da alene være begrunnet med at søker, i henhold til utlendingsmyndighetenes vurdering, ikke blir ansett for å ha lovlig opphold. Det vil således ikke bli foretatt en skjønnsmessig vurdering av om søker blir ansett for å oppfylle eventuelle vilkår for å få innvilget nødhjelp til tross for at personen(e) ikke blir ansett for å ha lovlig opphold. Dette vil også føre til at kommunenes utgifter til bistand til denne gruppen vil bli redusert.

Det forutsettes da at kommunene, ved en eventuell oppheving av forskriftens § 4, 2. ledd, ikke igjen via statlige veiledere eller rundskriv vil bli pålagt å yte nødhjelp uten hjemmel i lov eller forskrift. I så fall må det bli foretatt en vurdering av om denne folkerettslige forpliktelsen da bør være et statlig ansvar. Videre bør det i så fall også bli foretatt en vurdering av om forskriftens § 1, 2. ledd bør endres som konsekvens av en eventuell oppheving av forskriftens § 4, 2. ledd, da enkelte brukere uten lovlig

opphold etter dette bestemmelsen vil kunne ha rett til økonomisk stønad og bistand til å finne midlertidig botilbud inntil de kan forventes å få bistand fra hjemlandet.

Ad høringsnotatets pkt 3.2 Alternativ 2: Presisering av nåværende forskrifts § 4, 2. ledd

Arbeidsdepartementet har i høringsnotatet kommet med to forslag til presiseringer i sitt alternative forslag. Kommunen vil i det følgende komme med synspunkter vedrørende tilføyelsen i forskriftens § 4,2. ledd 1. pkt. i.f. ”i en kort periode” og forskriftens § 4, 2. ledd siste pkt ”det kan stilles krav om å bidra til å muliggjøre egen retur”, samt vedrørende begrepet ”botilbud” i 1. pkt. og leddets andre punkt ”Hjelp gis inntil vedkommende i praksis kunne forlatt landet”.

I henhold til forskriftens nåværende § 4, 2. ledd, har søker i en nødssituasjon rett til økonomisk stønad og hjelp til å finne midlertidig botilbud. Hjelp gis i henhold til 2. pkt. inntil vedkommende i praksis kunne ha forlatt landet.

Kommunen har forståelse for departementets ønske om å presisere at bistand etter § 4, 2. ledd kun er ment å være av kortvarig karakter, og deler departementets oppfatning av behov for ytterligere tydeliggjøring på dette området. I departementets alternative forslag er imidlertid nåværende bestemmelses 2. ledd 2. pkt – «Hjelp gis inntil vedkommende i praksis kunne forlatt landet» beholdt, og kommunen anser derfor ikke dette forslaget til presisering å medføre en realitetsendring i forhold til gjeldende praksis på området. Forslaget medfører at Nav-kontorene og fylkesmennene vil måtte foreta en skjønnsmessig vurdering av ytterligere ett vilkår i saksbehandlingen, og dette vil kunne bidra til lengre saksbehandlingstid både på lokalkontorene og hos fylkesmannsembetene. Kommunen mener derfor at denne presiseringen unnlates dersom det blir konkludert med å beholde bestemmelsens 2. ledd.

Videre vil kommunen også anmode departementet om å vurdere å endre formuleringen ”botilbud” til ”overnatting” eller en annen definisjon som etter en naturlig språklig forståelse i enda større grad presiserer at selve botilbudet er av midlertidig art.

I henhold til forskriftens nåværende § 4, 2. ledd, har en søker som oppfyller de materielle vilkårene i 1. pkt, rett til bistand inntil vedkommende i praksis kunne ha forlatt landet. Arbeidsdepartementet har i ovennevnte høringsnotat foreslått å ta inn et nytt siste punkt i bestemmelsens § 4, 2. ledd hvor Nav-kontoret gis hjemmel til å kunne stille krav om at bruker skal bidra til å muliggjøre egen retur. Dette må i så fall sies å være en endring av dagens rettstilstand da det etter nåværende § 4, 2. ledd ikke stiller krav om egenaktivitet for å få innvilget stønad.

Kommunen deler departementets oppfatning om at det er viktig å tydeliggjøre at personer uten lovlig opphold skal forlate landet, men anser dette å falle innunder utlendingsmyndighetenes ansvarsområde. Slik forslaget foreligger må Nav-kontorene og fylkesmennene foreta en vurdering både av om det skal stilles krav om egenaktivitet, jfr formuleringen «kan», samt om kravet til egenaktivitet anses oppfylt, herunder hvilke forhold som kan medføre at pålagt plikt om egenaktivitet midlertidig suspenderes og hvilke konsekvenser det i så fall skal få dersom vilkåret om egenaktivitet ikke etterleves. Kommunen anbefaler derfor at forlagets 2. ledd siste punktum utelates.

Oppsummering:

På bakgrunn av vurderingene ovenfor, anbefaler Skedsmo kommune at forskriftens § 4, 2. ledd oppheves og at eventuell videre økonomisk ansvar for oppfølging av Norges folkerettslige forpliktelser på dette området ikke lenger pålegges kommunene. Skulle derimot departementet – i etterkant av høringsrunden – konkludere med at det bør opprettholdes en unntakshjemmel i forskriftens § 4, 2. ledd, vil kommunen anbefale at de foreslåtte presiseringene i høringsutkastet utelates. Dette fordi disse hensynene anses tilstrekkelig ivaretatt i dagens regelverk, samt at de foreslåtte presiseringene også vil kunne medføre lengre saksbehandlingstid ved Nav-kontorene og hos fylkesmennene.

Med hilsen

Cathrine GH Gundersen
Ass. kommunaldirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent